

Merja Jauhiainen
Työterveyslaitos
Haartmaninkatu 41 a A
00250 Helsinki

Matkakertomus

Osallistuja	Merja Jauhiainen
Matkan aihe	Osallistuminen 10. EAHIL (European Association for Health Information and Libraries) kongressiin.
Aika	11-16.9.2006
Rahoitus	Opetusministeriön Bibliothecarii Medicinæ Fenniae ry:lle (BMF) myöntämä avustus Työterveyslaitos

Osallistuin 10. EAHIL-kongressiin sekä mielenkiintoisten ja työhöni liittyvien aiheiden takia, mutta myös koska seuraava EAHIL kongressi pidetään kesällä 2008 Helsingissä ja BMF:n puheenjohtajan ominaisuudessa toimin kongressin paikallisen järjestelytoimikunnan puheenjohtajana. Omalle toiminnallemme oli todella tärkeitä nähdä Cluj-Napocan kongressin järjestely ja sujutus ja saada kontakteja EAHIL:ssa aktiivisesti toimiviin henkilöihin. Mainostimme tulevaa kongressiamme jakamalla siitä tehtyä esitettä sekä Helsingin mainosvihkosta.

Kongressi

Kongressin yleisteema oli ”Europe as an open Book”. Tämä oli laajin kansainvälinen kongressi, mitä Romaniassa on pidetty vallan vaihdon jälkeen. Transylvaniassa sijaitseva Cluj-Napoca on Romanian tärkeimpiä yliopisto-, kulttuuri- ja teollisuuskaupunkeja, perustettu Rooman vallan aikana. Kongressipaikka oli kaupungin keskustassa sijaitseva Colegium Academicum. Osallistujia oli 33 maasta lähes 350, Suomesta 16. Kongressiin liittyi antoisa sosiaalinen ohjelma erilaisine tutustumiskäynteineen sekä yhden päivän retki Transylvanian historiallisiin paikkoihin.

Itse kongressi käsitti kolme ”plenary -sessiota” kussakin kaksi kutsuttua esitelmää.

Rinnakkaisesitykset oli jaettu neljään eri sessioon ja uutuuksena oli kaksi ”empowerment sessiota”, Lisäksi kongressiin kuului posterisessio, erikoisryhmien kokouksia, näyttely ja näyttelyasettajien tuote-esittelyjä.

Ennen varsinaisia kongressipäiviä oli useita yhden, kahden tai puolen päivän mittaisia ”continuing education” –kursseja.

Varsinaisten esitelmien aiheet käsittelivät monipuolisesti terveystieteiden kirjastojen työtä ja tutkimusta. Kirjastonhoitajien ja informaattikkojen työ ja rooli ovat muuttumassa sähköisten aineistojen lisääntyessä, asiakkaiden käyttäessä internetiä, missä kaikki näyttää olevan ilmaiseksi saatavissa, ja määrärahojen vähentyessä. Kirjastojen tulee etsiä keinoja ja kehittyä niin, että voivat edelleen palvella tehokkaasti asiakkaitaan. Muita keskeisiä aiheita olivat avoin julkaiseminen ja arkistointi sekä sen kehittäminen, julkaisujen vapaa saatavuus, hakukoneet ja niiden käytön arviointi luotettavan tiedon löytymisessä.

Kongressin esitelmää

Gruus van den Brekelin, Groningenin yliopiston lääketieteellinen kirjastosta Alankomaista, plenaryesityksen otsikko oli ”Into the user Environment now! How the users have changed and how the

libraries can adjust”, jossa hän totesi, että kirjastojen käyttäjät ovat muuttuneet. Heillä on helpompaa ja yksinkertaisempaa tehdä tiedonhaku internetistä Google-hakuohjelmalla tai mennä suoraan PubMed-tietokantaan, missä ikoneilla varustetuista viitteistä pääsee suoraan artikkeliin. Kirjastoissa on käytössä monenlaisia tietokantoja ja palveluja, jotka jokainen käyttää omaa tuottajan tarjoamaa ohjelmaa. Groningenin lääketieteellinen kirjasto on kehittänyt oman kirjaston käyttöliittymän ja työkaluvalikon, mitä kautta käyttäjät pääsevät suoraan erilaisiin palveluihin. Tämä on lisännyt huomattavasti kirjaston tarjoamien palvelujen käyttöä ja lisännyt kirjaston ja sen käyttäjien vuorovaikutusta.

Empowerment-sessioiden tarkoituksena on, että alustuksen jälkeen kuulijoilla on mahdollisuus osallistua keskusteluun ja tuoda esille omia näkemyksiään asiasta. Olin kuuntelemassa Anne Bricen, National Library of Health, Englanti, esitystä näyttöön perustuvasta kirjastotoiminnasta. Kirjastotyössä, samalla tavalla kuin näyttöön perustuvassa lääketieteessä, pyritään tutkimuksessa näyttöön perustuva tieto siirtämään käytäntöön. Kirjastotieteen tutkimusta tulisi seurata ja arvioida ovatko tutkimusten tulokset oikeita ja luotettavia, ovatko ne sovellettavissa ja auttavatko ne informaattikkoa ja kirjastonhoitajaa heidän työssään. Kriteerit ovat samat kuin näyttöön perustuvassa lääketieteessä. Toisaalta informaattikon työhön on tuonut uusia vaatimuksia näyttöön perustuvan lääketieteen tarve saada systemaattisia katsausartikkeleita varten systemaattisia kirjallisuushakujia, jotka edellyttävät laajaa tuntemusta hakustrategioiden laatimiseen. Jotta tutkimustieto voitaisiin tuoda ja soveltaa kirjastotyöhön kirjastoissa pitäisi seurata alan tutkimusta ja vaikkapa kollegojen kanssa perustaa paikallinen lukupiiri, ”journal club” tutkimustiedon seuraamiseksi..

Elisabeth Giesenhagenin, DIMDI, Saksa, käsitteli menetelmää, jolla voitaisiin saada suuretkin vaatimukset täyttävä hakutulos alati lisääntyvästä informaation määrästä suhteellisen helposti ja sovitussa ajassa. Tätä varten analysoitiin eri hakustrategioita ja tietokantoja. Ottaen huomioon tiedonhaun aihe ja toivottu näytön taso, haun spesifisyys, haettu tietokanta, käytetyt hakutermit, sekä kontrolloidut että vapaa-teksti-hakutermit, haussa käytetyt rajoitukset koskien esim. julkaisukieltä ja –vuotta, voidaan kehittää hakustrategia, millä saadaan toivotut kriteerit täyttävä tulos.

Maurel Della Seta, Italia, oli verrannut Google Scholar –hakuohjelmaa ja Web of Science (ISI, Institute of Scientific Information) tietokantaa ja analysoinut eroavatko niissä tehdyt viittausanalyysit ja artikkelien saamat viittauksien määrät, toisistaan. Google Scholar on internetissä vapaasti käytettävissä ja Web of Science vaatii käyttösovimuksen, joka on maksullinen.. Tuloksena tässä alustavassa selvityksenä oli, että nämä tiedostot eivät antaneet samaa tulosta ja että täydellinen selvitys tulisi tehdä Web of Science -tietokannasta,

Kokous

Pirjo Rajakiilin (Terko), joka on seuraavan EAHIL-2008-kongressin kansainvälisen ohjelmatoimikunnan puheenjohtajana, kutsumana osallistuin kongressin yhteydessä ensimmäiseen ohjelmatoimikunnan kokoukseen. Itse toimin kongressin järjestelytoimikunnan puheenjohtajana. Kokouksessa keskusteltiin tulevan kongressin temasta ja toimikunnan tarkemmasta aikataulusta.

Kurssi

Osallistuin koko päivän Continuing Education –kurssille ”From Medline to Cochrane: Essentials of Evidence-based Medicine for Medical Librarians”. Kurssin pitäjänä toimi Jarmila Potomkova, lääketieteellisen kirjaston johtaja Palckyn yliopistosta Tsekin tasavallasta. Hän on toiminut pitkään näyttöön perustuvan lääketieteen tiedon parissa ja pitänyt aiheesta lukuisia koulutustilaisuuksia. Kurssin tarkoituksena oli antaa informaattikoille ja kirjastonhoitajille tietoa näyttöön perustuvasta

lääketieteestä, kun he toimivat sen parissa. Halusin osallistua tähän kurssiin nähdäkseni mitä eri asioita kirjastonhoitaja ottaa esille opettaessaan kollegoitaan. Kurssilla käsiteltiin yksityiskohtia tietokannoista, joista kannattaa tehdä kirjallisuushakuja, annettiin ohjeita kirjallisuushakujen tekemiseen, arvioitiin hakustrategioita , tutustuttiin Cochrane yhteistyön toimintaan sekä selvitettiin hyvinkin laajasti, millä kriteereillä lääketieteellisiä julkaisuja voidaan arvioida.